

Selma Lagerlöf Ingemars-sönerna

[Klassisk svensk litteratur från Textalk](#)

INGMARSSÖNERNA

1

Det var en ung karl, som gick och plöjde sitt tråde en sommarmorgon. Solen sken ljuvligt, gräset var vått av dagg, och luften var så frisk, så att det kunna inga ord beskriva. Hästarna voro smått yra av morgonluften och drogo fram plogen som på lek. De hade en helt annan lunk än den vanliga, karlen fick nära nog springa för att kunna följa dem.

Jorden, som vändes upp av plogen, låg svartbrun och sken av fukt och fetma, och han, som plöjde, gick och gladde sig åt att snart få så råg där. Han tänkte för sig själv: "Hur kan det komma sig, att jag stundom gör mig så svåra bekymmer och tycker, att det är tungt att leva? Kan det behövas något mer än solsken och vackert väder för att vara säll som ett Guds barn i himmelen?"

Det var en lång, ganska bred dal, som var rutad av en massa gula och gulgröna sädesfält och dessutom av slagna klöverbullar, av

blommande potatisland och av små, blåblommiga linåkrar, som översvävades av en ofantlig mängd vita fjärilar. Och liksom för att göra allt fullkomligt reste sig mitt på dalbotten en mäktig gammal bondgård med många grå uthus och ett stort, rödmålat boningshus. Den hade två höga, förvuxna päronträd stående vid gaveln, ett par ungbjörkar vid porten, stora vedstaplar på den gröna gårdsplanen och några väldiga halmstackar bakom lagårdslängan. Det var likaså vackert att se den resa sig mitt ibland de jämna åkrarna, som

det är att se ett stort fartyg höja sig med master
och segel över den breda havsytan.

"Och en sådan gård, som du har!" tänkte
han, som plöjde. "Där finns många vältimrade
hus och god boskap och raska hästar och
tjänare, som är trogna som gull. Du är då åtminstone
så rik som någon i häradet, och aldrig
behöver du frukta för att bli utfattig."

--Ja, det är nu inte heller fattigdom jag är
rädd för, sade han som svar på sin egen
tanke. Jag skulle vara nöjd, om jag bara vore
lika bra karl som min far och farfar.

Det var dumt, att jag kom in på de här tankarna,

fortfor han, för jag var så glad nyss.
Men tänk nu bara på den här enda saken! I
fars tid rättade sig alla grannarna efter honom
i allt han gjorde: samma morgon han började
slåttern, började de, och samma dag, som vi
tog till med att plöja trädet på Ingmarsgården,
satte de plogen i jorden hela dalen uppefter.
Men nu har jag plöjt här i ett par timmar redan,
utan att någon har börjat vässa en plogbill
en gång.

Jag tror, att jag har styrt gården så väl som
någon, som har hetat Ingmar Ingmarsson,
sade han. Jag har fått mer för mitt hö, jag, än
far, och jag nöjer mig inte med de små gräsgångna
dikena, som löpte genom åkern på
hans tid. Och en sanning är det, att jag inte
far så illa fram med skogen som far och bränner
ner den till svedjeland.

Det känns tungt mången gång, sade karlen,
det är inte alltid jag tar det så lätt som i dag.
När far och farfar levde, då hette det, att Ingemarerna
hade levat så länge i världen, att de
visste hur Vår Herre ville ha det, och folk

rentav tiggde dem, att de skulle regera över socken. De satte till både präst och klockare,

de bestämde när älven skulle rensas och var det skulle byggas skolhus. Men mig frågar ingen till råds, och jag har ingenting att bestämma över.

I alla fall är det märkvärdigt vad bekymmer kan kännas lätta att bära så här på morgonen. Nu skulle jag nästan kunna skratta åt alltsammans. Och ändå är jag rädd för att det blir värre för mig till hösten än någonsin. Om jag gör det, som jag nu tänker på, kommer varken prosten eller häradshövdingen att skaka hand med mig på kyrkvallen om söndagen, och det har de ändå hållit i med ända till nu. Jag blir inte en gång invald i fattigvårdsstyrelsen, och aldrig kan jag tänka på att bli kyrkvärd.

Aldrig går det så lätt att tänka, som då man går så där och följer efter plogen fåra upp och fåra ner. Ensam är man, och ingenting är det, som förströr, annat än kråkorna, som vandra fram över plöjslorna och plocka efter mask. Karlen tyckte, att tankarna tillkommo så lätt inne i hans huvud, som om någon hade viskat dem i hans öra. Och eftersom han sällan kunde tänka så redigt och snabbt som denna

dag, blev han glad och upplivad av det. Han började tycka, att han gjorde sig onödiga bekymmer, han sade till sig själv, att ingen begärde av honom, att han skulle störta sig i olycka.

Han tänkte, att om hans far hade levat nu, skulle han ha frågat honom om detta, såsom han hade brukat fråga honom till råds i alla svåra saker. Han blev otålig över att inte fadern var till hands, så att han kunde få spörja honom.

--Visste jag bara vägen, sade han och började le och glädjas åt tanken, så skulle jag nog gå till honom. Jag undrar vad Stor Ingmar skulle säga, om jag en vacker dag kommer vandrande till honom. Jag tänker han sitter på en stor gård med många åkrar och ängar och stora hus och stor, brun boskap, ingen svart och ingen brokig, såsom han ville ha det här nere. När jag så kommer in i storstugan . . .

Plöjaren stannade med ens mittpå åkern. Han såg upp och skrattade. De här tankarna gjorde honom ett otroligt nöje, och de löpte i väg med honom, så att han knappt visste om han var kvar på jorden. Han tyckte, att han

helt hastigt hade kommit ända upp till sin gamla far i himlen.

--När jag så kommer in i storstugan, fortfor han, sitter där fullt av bondkarlar kring väggarna, som alla har grårött hår och vita ögonbryn och stor underläpp och är så lika far, som ett bär är likt ett annat. När jag får se, att det är så mycket folk där, så blir jag blyg och stannar nere vid dörren. Men far sitter högst oppe vid bordet, och så fort han får se mig, säger han: "Välkommen du, Lill Ingmar Ingmarsson!" Och så kommer far ner till mig.--"Jag skulle allt vilja tala ett par ord med er, far", säger jag, "men här är så många främmande."--Å, det är bara släkten", säger far, "de här karlarna har alla bott på Ingmars-gården, och den äldste av dem är ända från hedenhös."--"Ja, men jag ville allt tala ett par ord med er ensam."

Så ser far sig om och tänker på om han ska gå in i lillkammaren, men eftersom det bara är jag, så går han ut i köket. Där sätter far sig på spishällen och jag på huggkubben. "Det är en bra gård, som ni har här, far", säger jag, "Den är bra nog", säger far. "Hur står det

till hemma på Ingmarsgården?"--"Där går det bra", säger jag, "förra året fick vi tolv riksdaler för ett skeppund hö."--"Är det möjligt?" säger far. "Du är väl inte kommen hit för att göra narr av mig, Lill Ingmar."

"Men med mig går det dåligt", säger jag. "Ständigt får jag höra, att ni, far, var vis som Vår Herre själv, men mig frågar ingen efter."--"Har du inte kommit in i kommunalnämnden?" frågar nu gubben.--"Varken i skolrådet eller i kyrkorådet eller i nämnden."--"Vad har du då gjort för ont, Lill Ingmar?"--"Å, de säger, att den, som ska ställa för andra, han ska först visa, att han kan ställa bra för sig själv."

Så tänker jag, att gubben slår ner ögonen och sitter tyst och funderar. "Du ska laga, att du blir gift, Ingmar, och får en bra hustru", säger han nog om en stund.--"Men det är just det jag inte kan bli, far", svarar jag. "Det finns inte en så fattig bonde i socken, att han vill ge mig sin dotter."--"Tala nu om ordentligt, Lill Ingmar, hur det hänger ihop allt det här!" säger far, och han blir så mild i rösten.

"Jo, ser ni, far, för fyra år sen, samma år jag kom till gården, friade jag till Brita i Bergskog."--"Låt mig se", säger far, "bor det någon av vår släkt i Bergskog?" Han har liksom förlorat minnet av hur det är här nere.--"Nej, men det är välbärgat folk, och ni minns väl, far, att Britas far är riksdagsman."--"Jaja, jaja, men du skulle ha gift dig med någon av vår egen släkt, så att du hade fått en, som känner till de gamla bruken."--"Det är allt sant, det, far, det fick jag nog märka också."

Nu sitter både far och jag tysta en stund,

men så börjar far: "Det var väl en, som såg bra ut?"--"Ja", säger jag, "hon har mörkt hår och klara ögon och rosor på kinderna. Men hon var duglig också, så mor var nöjd med att jag skulle ta henne. Det hade nog blivit bra, men, ser ni, felet var, att hon inte ville ha mig."--"Det gör väl detsamma vad en sådan där tösunge vill. "--"Det var nog föräldrarna, som tvingade henne att säga ja."--"Hur vet du, att hon blev tvingad? Jag tänker hon var glad att få en man, som är så rik som du, Lill Ingmar Ingmarsson."

Å nej, glad var hon nog inte, men i alla fall blev det lyst för oss, och bröllopsdagen blev utsatt, och Brita flyttade ner till Ingmarsgården redan före bröllopet för att hjälpa mor. Mor börjar bli gammal och trött, ska jag säga."--"Jag ser inte något ont i allt det där, Lill Ingmar", säger far och vill liksom muntra opp mig.

"Men det ville inte växa något på åkern det där året, potatisen slog alldeles fel, och korna blev sjuka, så att mor och jag tyckte, att vi måste skjuta opp bröllopet ett år. Se, jag tänkte inte det var så noga med vigseln, sedan det var lyst, men det var väl gammaldags att tänka så."--"Hade du tagit någon av vår släkt, så hade hon nog givit sig till tåls", säger far.--Å ja", svarar jag. "jag märkte nog, att Brita inte tyckte om det där dröjsmålet, men, ser ni, jag tyckte inte jag hade råd. Vi hade ju haft begravning på våren, och inte ville vi ta ut pengar på banken."--"Ja, det var nog rätt, att du väntade", säger far.--"Men jag var allt rädd, att Brita skulle bli missnöjd med att hon skulle få fira dopöl före bröllopet."--"Först och främst får man väl se till, att man har råd."

"För var dag blev Brita alltmer tyst och besynnerlig, och jag undrade nog ofta på vad som gick åt henne. Jag tänkte, att hon längtade

hem till sitt, hon hade alltid varit kär i hemmet och föräldrarna. Det går nog över, tänkte jag, då hon har fått vänja sig. Hon ska nog komma att tycka om sig på Ingmarsgården. Jag gav mig till tåls en tid, men så frågade jag mor varför Brita hade blivit så blek och såg så vild ut i ögonen. Mor sa, att det var därför, att hon skulle ha ett barn och att hon nog bleve sig lik igen, bara det var över. Jag hade nog en tyst tanke på att Brita gick och ruvade på det, att jag hade skjutit upp bröllopet, men jag var rädd för att fråga om det. Ni vet, far, att ni hade alltid sagt, att det året, då jag gifte mig, skulle det rödfärgas. Och den där rödfärgningen hade jag rakt inte råd med det året. Alltihop blir bra nästa år, tänkte jag."

Plöjaren gick och rörde läpparna. Han var så borta i sina tankar, att han alldeles tyckte sig se faderns ansikte framför sig. "Jag får lov att lägga fram alltihop riktigt tydligt och

klart för far", tänkte han, "så att han kan ge mig ett gott råd."

-- "Så gick hela vintern, och jag tänkte ofta, att om Brita skulle hålla i med att vara så olycklig, så hade jag hellre velat avstå från henne och sända hem henne till Bergskog, men nu var det för sent det också. Och så kom vi fram ända till maj. Då märkte vi en kväll, att hon hade smugit sig bort. Vi sökte henne hela natten, och på morgonen fann en av pigorna reda på henne."

Nu har jag svårt att säga något mer, utan jag tystnar, och då frågar far: "Hon var då väl aldrig död i Guds namn?"--"Nej, inte hon" säger jag, och far hör hur jag skälver på rösten.--"Var barnet fött?" säger far.--"Ja", säger jag, "och hon hade strypt det. Det låg dött bredvid henne. "--"Men hon var väl aldrig rätt klok?"--"Jo, klok var

hon nog", säger jag. "Hon gjorde det för att ta hämnd på mig, därför att jag hade tvingat mig till henne. Hon skulle ändå inte ha gjort det, om jag hade gift mig med henne, sa hon, men då jag inte gjorde det, hade hon tänkt, att när jag inte ville ha mitt barn med ära, skulle

jag inget barn ha." Far blir alldeles tyst av bedrövelse.--"Hade du glatt dig åt barnet, Lill Ingmar?" frågar han till sist.--"Ja", svarar jag.--"Det var synd om dig, att du skulle råka ut för ett dåligt kvinnfolk."

"Hon sitter väl fängslad nu?" säger far.--"Ja, hon blev dömd till tre år.--"Och det är för detta, som ingen vill ge dig sin dotter?"--"Ja, men jag har heller ingen frågat."--"Och det är därför, som du ingen makt har i socken?"--"De tycker, att det inte borde ha gått så för Brita. De säger, att om jag hade varit en klok karl som ni, så skulle jag ha talat vid henne och fått veta vad hon grämde sig över." -- "Det är inte så gott, det är inte så gott för en karl att förstå sig på ett dåligt kvinnfolk."

"Nej, far", säger jag, "Brita var inte dålig, men hon var en stolt en."--"Det kan komma på ett ut", svarar far.

Då jag nu märker, att far liksom vill ta mig i försvar, så säger jag: "Det är många, som tycker, att jag hade bort kunna ställa så, att ingen hade fått veta något annat, än att barnet hade varit dödfött."--"Varför skulle hon

inte stå sitt straff?" säger far.--"De säger, att om det hade varit i er tid, så hade ni fått pigan, som fann henne, att tiga, så att ingenting hade kommit ut."--"Och skulle du då ha gift dig med henne?"--"Nej, då hade jag väl inte behövt gifta mig med henne. Jag kunde ju ha skickat hem henne till föräldrarna

om ett par veckor och fått lysningen upphävd, därför att hon vantrivdes."--"Det kan så vara, det, men de kan inte begära, att du, som är ung, ska vara så klok som en gammal."

"Hela socken tycker, att jag har handlat illa mot Brita." -- "Hon har väl gjort värre, hon, som har bragt skam över hederligt folk."--"Ja, men det var jag, som tvingade mig till henne."--"Ja, det skulle hon väl bara vara glad åt", säger han.

"Tycker ni då inte, att det är min skull, far, att hon har kommit i fängelse?"--"Jag tänker, att hon har satt dit sig själv, jag."--Så reser jag mig opp och säger långsamt: "Ni menar då inte, far, att jag behöver göra något för henne, då hon kommer ut nu i höst?"--"Vad skulle du göra? Skulle du gifta dig med henne?"--"Ja, jag borde väl det." Far ser

på mig ett tag och frågar: "Tycker du om henne?"--"Nej, hon slog allt ihjäl kärleken för mig." Så faller far ner ögonlocken och säger ingenting, utan börjar fundera.

"Se, jag kan inte komma över det, far, att jag har vållat olycka", säger jag. Gubben sitter stilla och svarar inte. -- "När jag såg henne sist, var det på tinget. Där var hon så mjuk, och hon grät så över att hon inte hade barnet. Inte ett ont ord sa hon mot mig, hon tog allt på sig. Det var många, som grät, far, och domarn höll också på att bli tårögd. Han gav henne inte heller mer än tre år."

Men far säger inte ett ord.

"Det blir svårt för henne nu i höst, då hon ska sitta hemma", säger jag. "De blir inte glada åt henne på Bergskog. De tycker, att hon har gjort dem vanheder, och inte kan

man vara viss om att de inte låter henne höra det. Det blir för henne att vara hemma jämt, hon kan knappt våga sig till kyrkan. Det blir svårt för henne på alla sätt."

Men far svarar inte.

"Men det är inte så lätt för mig att gifta mig med henne", säger jag. "Det är inte roligt

för den, som har en stor gård, att få en hustru, som drängar och pigor skulle se ner på. Mor skulle inte heller tycka om det. Inte tror jag, att vi skulle kunna bjuda herrskap till oss mer varken på bröllop eller begravning."

Alltjämt tiger far.

"Se, på tinget sökte jag hjälpa henne så gott jag kunde. Jag sa till domarn, att jag hade all skulden, därför att jag hade tvingat mig till henne. Jag sa också, att jag höll henne så oskyldig, att om hon bara bytte om håg mot mig, så skulle jag gifta mig med henne den dag som var. Jag sa så, för att hon skulle få en mildare dom. Men fast hon har skrivit två brev till mig, så är det ingenting, som tyder på att hon har bytt om håg. Så att ni förstår, far, att jag är inte bunden att gifta mig med henne för det talets skull."

Och far sitter och funderar och är alldeles tyst.

"Jag vet, att detta är att taga saken efter människosätt, och vi Ingemarar har alltid velat stå väl med Vår Herre. Men ibland tänker jag, att Vår Herre kanske inte är med om att en mörderska ska bli så upphöjd."

Och far bara tiger.

"Ni får komma ihåg, far", säger jag, "hur svårt den har det, som låter en annan pinas utan att försöka hjälpa. Jag tänker, att alla i socken ska tycka, att det är orätt, men jag har haft det för tungt de här åren för att inte försöka göra något, då hon blir fri."

Far? han sitter orörlig.

Då får jag nästan tårarna i ögonen och säger:
"Ser ni, jag är en ung karl, och det är mycket, som jag förlorar, om jag tar henne. De har tyckt, att jag har ställt galet för mig förut, de ska tycka så än mera efter detta."

Men jag kan inte få far att säga något.

"Men jag har tänkt så här också, att det är besynnerligt, att vi Ingemarar har blivit behållna vid gården i många hundra år, medan alla andra gårdar har bytt om ägare. Och så tänker jag, att det är därför, att Ingemarerna har sökt att gå Guds vägar. Vi Ingemarar behöver inte frukta människor, vi ska bara gå Guds vägar."

Då lyfter gubben på ögonen, och så säger han: "Det här är en svår fråga, Ingmar. Jag tror, att jag ska gå in och fråga de andra Ingmarssönerna."

Och så går far in i storstugan, och jag blir sittande. Och där får jag sitta och vänta och vänta, och far kommer inte tillbaka. Så, när jag har väntat i många timmar, blir jag led och går in till far.--"Ge dig till tåls där ute, Lill Ingmar!" säger far. "Det här är en svår fråga." Och jag ser alla de gamla, hur de sitter med slutna ögon och funderar. Och jag väntar och väntar och väntar

väl än.

Han följde småleende efter plogen, som nu skred fram helt sakta, som om hästarna behövde vila. När han kom fram till dikeskanten, drog han in tömmarna och höll stilla. Han hade blivit alldeles allvarsam.

--Det är märkvärdigt, när man frågar någon till råds, då märker man själv vad som är rätt, ännu medan man frågar, då ser man på en gång vad man inte har kunnat finna ut på hela tre år. Nu ska det få bli, som Gud vill.

Han kände, att han måste göra det, och på samma gång syntes det honom så tungt, att allt mod förgick honom, när han tänkte där

på.

--Må

Gud stå mig bi! sade han.

Emellertid var inte Ingmar Ingmarsson den ende, som var ute i den tidiga morgonstunden. Nere på en stig, som slingrade fram mellan åkrarna, kom en gammal man gående. Det var inte svårt att se vad han hade för yrke, ty han hade en lång rödfärgsborste på axeln och var nerstänkt av färgfläckar alltifrån mössan och ända ut på skospetsen. Han såg sig ofta omkring, såsom vandrande rödfärgare bruka, för att finna en gård, som var omålad, eller en, där färgen var urblekt och avregnad. Han tyckte sig se än en, än en annan, som passade honom, men hade svårt att bestämma sig. Äntligen kom han upp på en liten kulle och fick syn på Ingmarsgården, som låg stor och väldig nere på platta dalbotten.

--Å, herregud! sade han högt och tvärstannade i sin glädje. Boningshuset har inte varit målat på hundra år, det är ju svart av ålder, och uthusen har aldrig sett färg. Och en sådan mängd byggnader! utbrast han. Här har jag arbete ända till hösten.

Han hade inte gått långt, så varseblev han en karl, som gick och plöjde. "Se där är en bonde, som är bosatt här och känner till trakten", tänkte rödfärgaren, "av honom kan jag få veta vad jag behöver veta om gården där borta." Han vek av från vägen, gick in på trädet och frågade Ingmar vad det var för en stor gård och om han trodde, att de skulle vilja låta rödfärga där.

Ingmar Ingmarsson ryckte till och såg på karlen, som hade han varit en gast. "Jag menar, att det är en rödfärgare", tänkte han, "och han kommer just nu!" Han blev alldeles förbluffad och kunde inte komma sig för med att svara.

Han kom så tydligt ihåg, att var gång någon hade sagt till fadern: "Ni skulle allt låta rödfärga det där stora, stygga huset ert, fader Ingmar", hade alltid gubben svarat, att det skulle han göra, det året, då Lill Ingmar gifte Sig.

Rödfärgaren frågade än en gång och än en gång och än en gång, men Ingmar stod tyst, som om han inte hade förstått.

"Har de nu blivit färdiga med svaret där

oppe i himmelen?" undrade han. "Är det här bud från far, att han vill, att jag ska gifta mig i år?"

Han var så slagen av tanken, att han utan

vidare lovade karlen, att han skulle få arbete hos honom.

Sedan gick han vid plogen mycket rörd och nästan lycklig.

--Du ska få se, att det inte blir så tungt att göra det nu, sedan du så säkert vet, att far vill det, sade han.

2.

Ett par veckor senare stod Ingmar och skurade en sele. Han såg ut att vara i dåligt lynne, och arbetet gick trögt för honom. "Om jag vore Vår Herre", tänkte han, gned ett par tag och började på nytt. "Om jag vore Vår Herre, skulle jag laga, att en sak bleve gjord i samma stund, som man hade fattat beslut om att göra den. Jag skulle inte ge folk så lång tid att tänka och tänka om igen och grubbla över allt, som står i vägen. Jag skulle

inte bry mig om att ge dem tid att blanka seldonen och måla åkkärran, jag skulle ta dem direkt från plogen.

Han hörde en kärra rulla på vägen, såg ut och kände genast igen hästen och åkdonet.

--Riksdagsman från Bergskog kommer hit!" ropade han inåt köket, där hans mor gick och sysslade. Strax hörde han, att hon lade ved i spisen och att kaffekvarnen kom i gång.

Riksdagsmannen körde in på gården. Där blev han sittande utan att stiga ur.

--Nej, jag ska inte gå in, sade han, jag vill

bara tala ett par ord med dig, Ingmar. Jag har ont om tid, ska ner till sockenstugan på stämman.

--Mor ville nog bjuda på kaffe, sade Ingmar.

--Tack, men jag får passa på tiden.

--Det var längesedan riksdagsman var här nu, sade Ingmar och trugade. Hans mor kom också ut på dörrtröskeln och hjälpte till.

--Inte ska väl riksdagsman resa, utan komma in och få en tår kaffe?

Ingmar knäppte upp fotsacken, och riks;

dagsmannen började röra på sig.

--Ja, när mor Märta själv bjuder, får jag väl vara lydig, sade han.

Han var en stor, grann karl, rörde sig lätt och var som av en helt annan människoätt än Ingmar och hans mor, som voro fula, med sömniga ansikten och tunga kroppar. Men han hade stor vördnad för gammalfolket i Ingmarsgården och skulle gärna ha bytt bort sitt vackra utseende för att se ut som Ingmar och vara en av Ingmarssönerna. Han hade alltid tagit Ingmars parti mot sin dotter och blev lätt om hjärtat vid att bli så väl mottagen.

Om en stund, då mor Märta kom in med kaffet, började han framföra siK ärende.

--Jag tänkte, sade han och harskade sig, jag tänkte tala om hur vi ämnade ställa för

Brita.

Koppen, som mor Märta höll i handen, darrade en smula, så att teskeden skramlade på fatet. Sedan blev det ängslande tyst.

--Vi har tänkt, att det blir bäst, att hon far över till Amerika.

Han höll upp än en gång. Det var samma tystnad. Han suckade över de här svåråtkomliga

människorna.

--Det är redan biljett köpt åt henne.

--Hon kommer väl hem först? sade Ingmar.

--Nej, vad skulle hon hemma att göra?

Ingmar blev tyst på nytt. Han satt med ögonlocken nästan slutna och var så stilla som en sovande. I hans ställe började nu mor Märta göra frågor.

--Hon ska väl ha kläder?

--Det är allt i ordning, det står en kista packad hos köpman Lövberg, där vi tar in, när vi är i staden.

--Och riksdagsmansmorän far inte in och möter henne?

--Ja, hon ville nog fara, men jag säger, att det är bättre att slippa råkas.

--Det kan så vara, det.

--Det ligger biljett och pengar och väntar henne hos Lövbergs, så hon får allt, vad hon behöver.

--Jag tyckte Ingmar skulle veta't, så att han inte mer behöver lägga sig den här saken på hjärtat, sade riksdagsmannen.

Nu teg mor Märta också, hon satt med hu

vudduken

nergliden i nacken och såg ner på förklädet.

--Nu ska Ingmar börja tänka på ett nytt gifte.

De tego båda två lika tappert.

--Mor Märta behöver hjälp i det stora hushållet. Ingmar ska se till, att hon får en lugn ålderdom.

Riksdagsmannen höll upp och undrade om de hörde vad han sade.

--Jag och min hustru ville ju göra allt gott igen, sade han till sist.

Under tiden satt Ingmar och lät sig genomträngas av en stor glädje. Brita skulle till Amerika, och han behövde inte gifta sig med henne. Ingen mörderska skulle bli husmor i

den gamla Ingmarsgården. Han satt tyst, därför att han inte fann det anständigt att genast visa hur nöjd han var, men nu började han tycka, att det var passande att yttra sig.

Riksdagsmannen satt nu tyst, han också. Han visste, att han fick lov att ge gammalfolket tid att betänka sig. Så sade då Ingmars mor:

--Ja, nu har Brita tjänat ut sitt straff, nu

kommer turen till oss andra.

Gumman ville med detta säga, att om riksdagsmannen önskade någon hjälp av Ingmarssönerna som lön för att han hade jämnat vägen för dem, så ville de inte undandra sig, men Ingmar fattade orden annorlunda. Han ryckte till och var som vaknad ur sömnen. "Vad skulle far säga om det här?" tänkte han. "Om jag nu lägger fram den här saken för honom, vad skulle han då säga? 'Du ska inte tro, att du kan göra narr av Guds rättvisa', säger då far. 'Du ska inte tro, att han låter det ske ostraffat, om du låter Brita ensam bära all skuld. Om hennes far vill förkasta henne för att göra sig behaglig för dig och få låna pengar av dig, så ska du ändå gå Guds vägar, du, Lill Ingmar Ingmarsson.'

Jag tror nog, att farsgubben vakar över mig i den här frågan", tänkte han, "han har visst skickat hit Britas far för att visa mig hur styggt det är att vilja lägga allt på henne, stackare. Jag menar han har sett, att jag inte har haft stor lust att resa de här sista dagarna.

Ingmar reste sig, slog konjak i kaffet och

lyfte koppen.

--Nu tackar jag riksdagsman för att han har kommit hit i dag, sade han och skålade med honom.

3.

Hela förmiddagen hade Ingmar arbetat med björkarna vid porten. Han hade först satt upp en ställning där, sedan hade han fattat om björktopparna och böjt dem mot varandra, så att de bildade ett valv. Träden lämpade sig motvilligt, sleto sig lösa gång på gång och reste sig kappraka.

--Vad ska det där bli till? sade mor Märta.

--Jag tycker de kan växa så här nu en tid, sade Ingmar.

Det blev middagsvila, och när man hade slutat måltiden, gick arbetsfolket ut på gårdsplanen och lade sig att sova där. Ingmar Ingmarsson sov också, men han låg på en bred säng i lillkammaren innanför storstugan. Den enda, som höll sig vaken, var husmodern.

Hon satt och stickade i det stora rummet.

Dörren till förstugan öppnades sakta, och in kom en gumma, som bar två stora korgar hängande i ett ok över nacken. Hon hälsade mycket stilla, satte sig på en stol vid dörren och lyfte utan att säga något locket av korgarna. Den ena var full av torkade skorpor och kringlor, den andra av färska, glänsande limpor. Husmodern kom genast och började göra affärer. Hon kunde nog annars hålla på styvern, men hon var svag för att få något gott att doppa till kaffet.

Medan hon valde bland limporna, gav hon sig i samspråk med gumman, som hade lätt för att tala liksom de flesta, som gå från gård till gård och känna många människor.

--Ni, Kajsa, är en klok människa, som man kan lita på, sade Ingmarsmor.

--Å ja, sade den andra, om jag inte hade vett att tiga med somt jag hör, skulle många komma i luven på varandra.

--Men ibland tiger ni rent för mycket, Kajsa.

Gumman såg upp och förstod vad hon menade.

--

Gud nåde mig så visst! sade hon och fick tårar i ögonen. Jag talade med riksdagsmansmor i Bergskog, men jag skulle ha gått till er.

Jaså, ni talade med riksdagsmansmor! Det var ett oändligt förakt i tonfallet, varmed hon uttalade det långa ordet.

Ingmar Ingmarsson spratt upp ur sömnen vid att dörren till storstugan sakta öppnades. Ingen kom in, utan dörren blev stående på glänt. Han visst inte om den hade gått upp av sig själv eller om någon hade öppnat den. Sömnig som han var, blev han liggande stilla och hörde då, att det talades i det yttre rummet.

--Säg mig nu, Kajsa, hur ni kom underfund med att Brita inte tyckte om Ingmar! sade modern.

--Det hörde man ju strax från början, att

folk sa, att föräldrarna tvingade henne, sade gumman undvikande.

--Tala ni rent ut, Kajsa, för när jag frågar, så behöver ni inte krusa för att säga sanningen. Jag tänker jag tål att höra vad ni kan säga.

--Jag ska säga, att var gång jag kom till Bergskog på den tiden, tyckte jag hon såg förgråten ut. En gång, då hon och jag var ensamma i köket på Bergskog, sa jag till henne; "Det är ett grant gifte du gör, du Brita."-Hon såg på mig, som om hon trodde, att jag gjorde narr av henne. Och så sa hon: "Det må du säga, Kajsa. Grant är det." Hon sa det så, att jag tyckte jag såg framför mig Ingmar Ingmarsson, och han är ju inte vacker, men det hade jag aldrig tänkt på förr, för jag har alltid haft en stor aktning för Ingmarssönerna. Men nu kunde jag inte hjälpa, att jag drog på munnen litet. Då såg Brita på mig och sa än en gång: "Ja, grant är det", och vände sig ifrån mig och rusade in i kammaren, och jag hörde, att hon gav sig till att gråta.

Men när jag gick, tänkte jag för mig själv: "Det blir nog bra ändå, det där, allting blir bra för Ingmarssönerna." Jag undrade inte på föräldrarna; om jag hade haft en dotter och Ingmar Ingmarsson hade friat till henne, skulle jag inte ha givit mig någon ro, förrän hon hade sagt ja.

Ingmar låg kvar på sängen och lyssnade

"Detta gör mor med flit", tänkte han. "Hon har blivit undrande över den här stadsresan, som jag ska göra i morgon. Mor tror, att jag tänker fara och hämta hem Brita, mor vet inte, att jag är en sådan stackare, att jag inte kan."

--Nästa gång jag såg Brita, fortsatte gumman, var hon redan nerflyttad hit till Ingmarsgården. Jag kunde inte fråga henne strax hur hon trivdes, för det var fullt med folk inne i stugan, men när jag hade gått en bit bortåt lövhagen, kom hon efter mig. "Kajsa", sa hon, "har du nyss varit hemma på Bergskog?"--"Jag var där i förrgår", sa jag.--"Å, herregud, var du där i förrgår, och jag, som tycker, att jag inte har varit hemma på många år!" Det var inte lätt att veta vad jag skulle säga till henne. Hon var, som skulle hon ingenting tåla, utan genast börja gråta, vad jag än sa.--"Du kan väl gå hem och hälsa på", sa jag.--"Nej, jag tror aldrig jag kommer hem mer."--"Å, gå du!" sa jag till henne. "Det är vackert där oppe, hela skogen är full av bär, det är rött av lingon på kolbottnarna."--"Kära då", sa hon, och

ögonen blev stora på henne, "är det redan lingon?"--"Ja, du kan väl komma ifrån en dag, så att du får gå hem och äta dig mätt på bär?"--"Nej, jag tror inte jag vill", sa hon. "Om jag går hem, blir det bara värre att gå tillbaka hit."

"Jag har alltid hört, att det var bra att vara hos Ingmarssönerna", sa jag. "Det är ett präktigt folkslag." -- "Ja," svarade hon, "det är bra folk."--"Det är det bästa folket i socken", sa jag. "De är rättrådiga."--"Ja, det räknas inte för orätt att tvinga sig till en hustru."--"Klokt folk är det också. --Ja, men de tiger med vad de vet."--"Säger de aldrig något?"--"Det är aldrig någon, som säger mer, än vad som just är nödvändigt."

Nu skulle jag gå, men så kom det för mig att säga: "Ska det blir bröllop här eller hemma hos dig?"--"Vi ska fira det här på gården, här är bättre utrymme." -- "Se då till, att de inte skjuter opp bröllopet för länge!" sa jag.--"Vi ska gifta oss om en månad", sa hon.

Men när jag skulle gå ifrån Brita, tänkte jag på att Ingmarssönerna hade fått dålig skörd,

och jag sa, att jag inte trodde, att de skulle göra något bröllop det året. "Ja, då får jag gå i sjön", sa Brita.

Så om en månad fick jag höra, att bröllopet hade blivit uppskjutet, och det föll mig in, att det inte skulle gå väl, så att jag gick upp till Bergskog och talade med riksdagsmansmorän. "De lagar nog till det galet där nere på Ingmarsgården", sa jag.--"Ja, vi får vara nöjda med hur de lagar, sa hon. "Vi tackar Gud var dag, som har fått vår dotter så väl försörjd."

"Mor behövde inte göra sig så mycket besvär", tänkte Ingmar Ingmarsson, "för det är ingen fråga den här gården, som far och möter Brita. Hon behövde inte ha blivit så rädd för äreporten, det är bara sådant, som en karl gör för att kunna säga till Vår Herre: jag ville nog. Du måste väl se, att jag har ämnat att göra det. Men att verkligen göra det, det är en annan sak."

--Sista gången jag såg Brita, fortfor Kajsa, var det mitt i vintern, då det var hög snö. Jag kom på en smal väg långt inne i vilda skogen, och där var tungt att gå, för det hade

börjat töa, och snösörjan gled undan för fötterna. Så fick jag se en, som satt på snön och vilade, och när jag kom närmare, så kände jag igen Brita. "Går du ensam här oppe i skogen?" sa jag till henne.--"Ja, jag är ute och går." Så blev jag stående och såg på henne, jag kunde inte begripa vad hon hade där att göra. -- "Jag är ute och ser om här finns några branta berg", sa då Brita. -- "Kära hjärtandes, är det för att kasta dig själv utför?"

sa jag, för hon såg ut, som ville hon
inte leva.

"Ja", sa hon, "jag skulle nog kasta mig
utför ett berg, om jag bara
funne ett, som
vore högt och brant." -- "Du skulle allt
skämmas, du, så som du har det ställt för
dig."--"Ja, ser du, jag är elak, jag, Kajsa."--"Ja,
jag tror det."--"Jag kommer
allt att göra något ont, så det vore bättre jag
finge dö."--"Det är bara joller, barn."--"Jo,
jag blev elak, när jag flyttade dit ner."
Så kom hon nära mig och var alldeles vild i
ögonen. "De bara tänker ut hur de ska pina
mig, och jag tänker bara på hur jag ska pina
dem igen." -- "Å nej, Brita, det är gott

folk."--"Nej, de bara tänker på hur jag ska
få skam."--"Har du sagt det till dem?"--"Jag
talar aldrig med dem. Jag bara tänker på
hur jag ska göra dem ont."

"Jag tänker på om jag ska sätta eld på gården.
Jag vet han tycker om den. Jag tänker
också på att jag vill ge gift åt korna. De är så
fula och gamla och vita kring ögonen, som
om de vore släkt med honom."--"Den hunden,
som skäller, biter inte", sa jag.--"Något
ska jag göra honom", sa hon, "annars får
jag ingen själaro."--"Du vet inte vad du
säger", sa jag. "du ämnar visst göra ända på
din själaro i stället."

Då slog hon om med ens och började gråta.
Hon blev mild och sa, att hon hade det så
svårt med de onda tankarna, som kom över
henne. Så följde jag henne hem, och när vi
skildes åt, lovade hon att inget ont göra, om
jag bara teg.

Sedan tänkte jag mycket på vem jag skulle
tala med, sade Kajsa, jag tyckte det var svårt

att gå till storfolk som ni . . .

Det ringde i vällingklockan på stalltaket,
det var slut på middagsrasten. Mor Märta fick

bråttom att avbryta Kajsa.

--Hör ni, Kajsa, tror ni, att det någonsin
kan blir bra mellan Ingmar och Brita?

--Hur? sade gumman häpen.

--Jag menar, om hon nu inte skulle till
Amerika, tror ni hon ville ta honom?

--Inte tror jag något. Nej, det tror jag väl
inte.

--Hon gåve honom nog nej.

--Ja, det gjorde hon.

Ingmar satt inne på sängen med benen över
sängkanten.

--Nu fick du visst vad du behövde, du
Ingmar, nu tror jag du reser i morgon, sade
han och slog knytnäven mot sängkanten. Nej
män, att mor kan tro, att hon får mig att
stanna hemma med det, att hon visar mig, att
Brita inte tycker om mig!

Han dunkade gång på gång mot sängkanten,
som om han i tankarna slog ner något
hårt, som gjorde motstånd.

--Nu vill jag dock pröva på den här saken än en gång, jag. Vi Ingemarar börjar om på nytt, vi, då något har gått galet. Ingen riktig karl kan låta sig nöjas med att ett kvinnfolk

går och blir tokig av agg till honom.

Aldrig hade han känt så djupt vilket nederlag han hade lidit, och han brände av längtan efter någon sorts upprättelse.

--Det vore väl tusan, om jag inte skulle lära Brita att trivas på Ingmarsgården, sade han.

Han gav sängkanten ett sista slag, innan han reste sig för att gå ut till arbetet.

--Så säker som jag är, att det är Stor Ingmar, som har skickat hit Kajsa, för att jag skulle komma att göra den här stadsresan!

4.

Ingmar Ingmarsson hade kommit in till staden och gick sakta upp mot det stora länsfängelset, som reste sig i ett präktigt läge på en liten kulle ovan stadsplanteringen. Han såg sig inte omkring, utan gick med de tunga ögonlocken nerfällna och släpade sig fram så mödosamt, som om han hade varit en urgammal man. Han hade lagt av den vackra sockendräkten för dagen och kom i svarta klädeskläder

och stärkskjorta, som han redan hade knycklat till. Han var mycket högtidligt stämd, men alltjämt ängslig och motsträvig.

Ingmar kom upp på grusplanen framför fängelset, såg en vaktkonstapel och frågade honom om det var i dag, som Brita Eriksdotter skulle bli fri.

--Jag tror visst det är en, som kommer lös i dag, sade konstapeln.

--Det är en, som har suttit inne för barnamord, upplyste Ingmar.

--Ja visst, ja! Jo, hon slipper ut nu på förmiddagen.

Ingmar gick inte vidare, utan tog stöd mot ett träd och ställde sig att vänta. Inte en minut tog han ögonen från ingången. "Det är väl en och annan, som har gått in där, som inte har haft det för roligt", tänkte han.

--Jag vill inte bruka överord, sade han vidare, men kanske mången, som har gått in där, haft det mindre svårt än jag, som står här utanför.

Jojomän, nu har ändå Stor Ingmar fört mig hit till att hämta bruden ur fängelset, sade han så. Men inte kan jag säga, att Lill Ingmar är

nöjd. Han ville allt, att hon skulle träda ut under en äreport och modern hennes skulle stå bredvid och lämna henne till brudgummen. Och så skulle de ha åkt till kyrkan med stort följe. Och hon skulle ha suttit grann och brudklädd bredvid honom och smålett under kronan.

Porten öppnades flera gånger: det var en präst, och det var fängelsedirektörens fru och jungfrur, som gingo neråt staden. Äntligen var det Brita, som kom. När porten gick upp,

kände Ingmar en ryckning i hjärtat. "Nu är det hon", tänkte han. Ögonen föllo igen på honom, han blev som förlamad och gjorde inte en rörelse. När han tog mod till sig och såg upp, stod hon på trappsteget utanför porten.

Han såg henne stå stilla där ett ögonblick. Hon sköt tillbaka huvudduken, och med klara, obetäckta ögon såg hon ut över landskapet. Fängelset låg högt, och hon kunde över stad och skogshöjder se ända bort mot hemlandsbergen.

Sedan såg Ingmar henne skakas och böjas av någon osynlig makt. Hon slog händerna

för ansiktet och satte sig ner på stentrappan. Ända fram till platsen, där han stod, hörde han hur hon snyftade.

Han gick nu fram över sandplanen, ställde sig nära henne och väntade. Hon grät så häftigt, att hon ingenting hörde. Han fick stå där länge.

--Gråt inte så, Brita! sade han till sist.

Hon såg upp.

--Å, Gud i himlen, är du här! sade hon. I ögonblicket stod det för henne, allt hon hade gjort mot honom, och vad det måtte ha kostat på honom att komma. Hon gav till ett högt rop av glädje, kom och kastade sig om hans hals och snyftade på nytt.

--Tänk, som jag har längtat, att du skulle vara här! sade hon.

Ingmars hjärta började klappa, därför att hon hade blivit så glad åt honom.

--Vad säger du, Brita, har du längtat?
sade han och var rörd.

--Jag ville väl be dig om förlåtelse.

Ingmar rätade upp sig till hela sin längd och blev kall som en stenbild.

--Det blir väl tids nog med det, sade han,
nu tycker jag inte vi ska stå här längre.

--Nej, det är ju inte något ställe att stanna på, sade hon ödmjukt.

--Jag har tagit in hos köpman Lövberg,
sade Ingmar, när de vandrade vägen fram.

--Ja, det är där jag har min kista.

--Jag har sett den där, sade Ingmar, den är för stor att ställa bakpå kärran, vi får låta den stå kvar, tills det blir något annat bud.

Brita stannade och såg upp på Ingmar. Det var första gången han nämnde, att han ville för hem henne.

--Jag har fått brev från far i dag. Han sa, att du var med om att jag skulle resa till Amerika.

--Jag tänkte det kunde inte skada, att du hade något att välja på. Det var ju inte så

visst, att du ville fara med mig.

Hon märkte väl, att han inte sade, att han önskade det, men det kunde väl också komma sig av att han inte på nytt ville tvinga sig på henne. Hon blev mycket tvehågsen. Det var väl inte något önskvärt att föra hem en sådan som hon till Ingmarsgården. "Säg honom, att du far till Amerika! Det är den enda tjänst du

kan göra honom", sade hon till sig själv. "Säg honom det, säg honom det!" eggade hon sig. Medan hon tänkte så, hörde hon någon säga:

--Jag är rädd, att jag inte är stark nog för att fara till Amerika. De säger, att man får arbeta hårt där. Hon tyckte alldeles, att det var en annan, som hade svarat, och inte hon själv.

--Ja, de säger så, sade Ingmar helt stilla.

Hon skämdes över sig själv, tänkte på att hon hade sagt till prästen denna morgon, att hon skulle gå ut i världen som en ny, bättre människa. Hon var mycket missnöjd, gick en lång stund tyst och undrade över hur hon skulle kunna ta sitt ord tillbaka. Men så snart hon ville yttra något i den vägen, hölls hon tillbaka av tanken, att om han ännu tyckte om henne, så vore det svart otacksamhet att åter visa av honom. "Kunde jag bara läsa hans tankar!" tänkte hon.

Så såg Ingmar, att hon stannade och stödde sig mot väggen.

--Jag blir yr av allt detta bullret och av att se så mycket människor.

Han räckte fram sin hand, och hon tog den, och de gingo hand i hand framåt gatan. "Nu ser vi ut som fästfolk", tänkte Ingmar, men hela tiden gick han och undrade på hur det skulle bli, då han kommer hem, hur han skulle gå igenom det med sin mor och alla de andra.

När de kommo in på den Lövbergiska gården, sade Ingmar, att hans häst var utvilad, så att, om hon inte hade något emot det, kunde de fara de första skjutshållen redan samma dag. Då tänkte hon: "Nu är det tid att säga, att du inte vill. Tacka honom nu och säg, att du inte vill!" Hon stod och bad till Gud, att hon skulle få veta om han hade kommit bara av barmhärtighet. Under tiden drog Ingmar fram kärran ur vagnsskjulet. Den var nymålad, fotsacken sken, och kuddarna hade nytt överdrag. Framme på skärmen satt en liten halvvisnad bukett av landsvägsblommor. Hon blev stående och betänkte sig, när hon såg den, och under tiden gick Ingmar in i stallet, lade selen på hästen och ledde ut honom. Hon såg då en likadan halvvisnad bukett mellan bogträna, började på nytt tro, att han verkligen var glad åt henne, och tänkte, att

det var bäst att tåga. Annars skulle han törhända tycka, att hon var otacksam och inte förstod hur stort det var, det, som han bjöd henne.

De åkte framåt vägen, och för att få slut på tystnaden började hon fråga om ett och annat där hemifrån. För varje fråga hon gjorde påminde hon honom om någon, vars omdöme han fruktade. "Vad den ska undra", tänkte han, "vad den ska göra narr!" Han gav henne endast enstaviga svar, och åter och åter kom det för henne, att hon skulle be honom vända. "Han vill inte ha mig, han är inte glad åt mig. Han gör detta bara av barmhärtighet."

Snart slutade hon att fråga, de åkte fram mil efter mil under djup tystnad. Men när de kommo till en gästgivargård, stod kaffe med färskt bröd i ordning för dem, och det var åter blommor på brickan. Hon förstod, att han hade beställt det så, då han hade rest förbi dagen förut. Var det också bara godhet och barmhärtighet? Var han glad i går? Var det först i dag han hade blivit ledsen, sedan han hade sett henne komma ut från fängelset?

Nästa dag, då han hade hunnit glömma detta, bleve nog allt bra.

Brita var bliven mycket mild av ånger och ödmjukhet. Hon ville inte vålla honom ny sorg. Kanske han ändå verkligen-----

De sovo över natten på en gästgivargård, men gåvo sig av i god tid och voro så långt komna, att de sågo hemsöknens kyrka vid tiotiden. När de foro förbi, var kyrkvägen full av folk och klockorna ringde.

--Herregud, det är söndag! sade Brita och knäppte ovillkorligen samman händerna. Hon glömde allt annat för tanken, att hon ville fara upp till kyrkan och tacka Gud. Hon ville inviga det nya liv, som hon nu skulle leva, med en gudstjänst i den gamla kyrkan.

--Jag skulle gärna vilja gå i kyrkan, sade hon till Ingmar. I detta ögonblick tänkte hon inte alls på att det kunde vara svårt för honom att visa sig där med henne, hon var bara full av andakt och tacksamhet. Ingmar höll på att säga ett tvärt nej, han tyckte sig inte ha mod att möta de vassa blickarna och de nyfikna tungorna. 'Men det ska ändå en gång ske', tänkte han och vek av uppåt kyrkvägen. "Det

blir lika illa, när det blir."

När de körde in på kyrkbacken, sutto en mängd människor, som väntade på gudstjänsten, uppe på stengårdsgården och beskådade alla, som kommo. Då de kände igen Ingmar och Brita, började de viska, knuffa på varandra och peka. Ingmar såg på Brita. Hon satt med händerna knäppta och såg ut, som om hon inte visste var hon var. Hon såg inga människor, men Ingmar såg dem desto bättre. Somliga kommo springande efter kärran. Han undrade intepå att de sprungo och att de tittade. De visste väl inte om de hade sett rätt. De kunde väl inte tro, att han kom åkande upp till Guds hus med henne, som strypte barnet. "Det är för mycket", tänkte han. "Jag står rakt inte ut."

--Jag tänker det är bäst du går in i kyrkan strax, Brita, sade han, då han hjälpte henne ur kärran.

--Ja visst, sade hon. Det var till kyrkan hon ville, hon var inte kommen för att träffa människor.

Ingmar gjorde sig tämligen god tid med att sela av hästen och ge honom foder. Många

hade ögonen fästade på Ingmar, men ingen tilltalade honom. När han var färdig att gå in i kyrkan, voro de flesta redan på sina platser, och man hade börjat sjunga ingångspsalmen. Ingmar såg över åt kvinnfolkssidan, när han gick framåt stora gången. Alla bänkar voro fullsatta utom en, och i denna satt bara en enda människa. Han såg genast, att det var Brita, och förstod, att ingen hade velat sitta bredvid henne. Ingmar gick ännu ett par steg, så svängde han av åt kvinnfolkssidan, gick in i bänken och satte sig bredvid Brita. När han

kom in till henne, såg hon upp och gjorde stora ögon. Hon hade inte märkt något förut, nu förstod hon varför hon satt ensam i bänken. Då försvann den stora helgdagskänslan, som hon nyss hade erfarit, för en djup bedrövelse. Vad skulle detta bli av, vad skulle det bli av? Hon borde ju aldrig ha följt med honom.

Hon fick tårarna i ögonen, och för att inte börja gråta tog hon en gammal psalmbok, som låg framför henne på bänkhyllan, och började läsa i den. Hon bläddrade igenom både evangelier och epistlar utan att se ett ord

för tårarna, som hon inte kunde hämma. Då lyste plötsligen något starkt rött emot henne. Det var ett bokmärke med ett rött hjärta, som låg mellan bladen. Hon tog det och sköt det över till Ingmar.

Hon såg hur han gömde det i sin stora hand och förstulet såg på det. Strax efteråt låg det på golvet. "Vad ska det bli av oss, vad ska det bli av oss?" tänkte Brita och grät över psalmboken.

De gingo ur kyrkan, så snart prästen hade stigit ner från predikstolen. Ingmar spände för i all hast, och Brita hjälpte honom. Då välsignelsen var läst och psalmerna voro sjungna och kyrkfolket började komma ut, voro de redan borta. Båda tänkte ungefär samma tanke. Den, som har begått ett sådant brott, kan inte leva bland andra människor. Båda kände, att de hade suttit på skampallen i kyrkan. "Ingen av oss står ut med detta", tänkte de.

Mitt i sin bedrövelse fick Brita se Ingmarsgården och kände knappt igen den, så lysande röd som den låg där. Hon kom ihåg, att det alltid hade sagts, att gården skulle rödfärgas,

när Ingmar gifte sig. Sist hade bröllopet blivit uppskjutet, därför att han inte hade velat bekosta målningen. Hon förstod, att han hade velat göra allt riktigt gott, men så hade det blivit honom för tungt.

När de körde in på Ingmarsgården, satt folket vid middagsbordet.

--Nu har vi husbonden här, sade en av drängarna och såg ut. Mor Märta lyfte knappast på de sömniga ögonlocken, då hon reste sig.

--Nu stannar ni alla här inne! sade hon. Ingen behöver stiga opp från bordet.

Gumman gick tungt över golvet, folket, som såg efter henne, lade märke till att hon liksom för att föröka sin myndighet var högtidsklädd med silkesschal över skulderna och silkeskläde på huvudet. Hon stod redan i förstudörren, när hästen stannade.

Ingmar hoppade genast ur, men Brita blev sittande. Han kom över till hennes sida och knäppte upp fotsacken.

--Ska du inte stiga ur?

--Nej, jag ska inte. Hon hade brustit i gråt och höll händerna för ansiktet. Jag skulle aldrig

ha kommit tillbaka, sade hon och snyftade.

--Å, men stig nu ur! sade Ingmar.

--Låt mig fara tillbaka till staden! Jag är inte god nog åt dig.

Ingmar tänkte kanske, att hon hade rätt häri. Han sade ingenting, men stod med fotsacken i handen och väntade.

--Vad säger hon? frågade mor Märta, där hon stod i förstudörren.

--Hon säger, att hon inte är god nog för oss, sade Ingmar, ty Brita kunde inte göra sig hörd för gråts skull.

--Och varför gråter hon? frågade gumman.

--Därför att jag är en så arm synderska, sade Brita och tryckte händerna mot hjärtat. Hon tyckte, att det ville brista av sorg.

--Hur? frågade gumman åter.

--Därför att hon är en så arm synderska, upprepade Ingmar.

När Brita hörde, att han upprepade hennes ord med kall, likgiltig röst, bröt med ens sanningen in på henne. Nej, aldrig skulle han ha stått så där och upprepat de orden för modern,

om han hade tyckt om henne, om han hade haft ett spår av kärlek för henne. Det var ingenting att undra över längre. Nu visste hon vad hon behövde veta.

--Varför stiger hon inte ur? frågade gumman.

Brita bekämpade gråten och svarade själv högt:

--Därför att jag inte vill bringa Ingmar i olycka.

--Jag tänker hon talar rätt, sade matmodern. Låt du henne resa, Lill Ingmar! Du ska då veta åtminstone, att annars blir det jag, som far. Jag sover inte en natt under samma tak som en sådan där.

--Låt oss för Guds skull resa! jämrade sig Brita. Ingmar svor till, vände hästen och hoppade upp i kärran. Han var led vid alltihop och gitte inte kämpa längre.

När de voro utkomna på vägen, mötte de kyrkfolk gång på gång. Ingmar blev besvärad av det och körde plötsligen in på en liten skogsväg, som hade varit landsväg förr i tiden. Den var stenig och backig, men väl farbar för ensännare.

Just som han vek in där, ropade någon åt honom. Han såg sig om. Det var postbudet, som räckte honom ett brev. Ingmar tog det, stoppade det i fickan och körde in i skogen.

Så snart han var så långt kommen, att ingen kunde se honom från vägen, höll han stilla och tog fram brevet. I samma stund lade Brita handen på hans arm.

--Läs det inte! sade hon.

--Ska jag inte läsa det?

--Nej, det är ingenting att läsa.

--Hur kan du veta det?

--Det är från mig, det där brevet.

--Då kan du själv säga mig vad som står i det.

--Nej, det kan jag inte.

Han såg på henne. Hon var blossande röd, och ögonen voro vilda av ängslan.

--Jag tror jag läser det där brevet ändå, jag, sade Ingmar. Han började bryta det. Då gjorde hon ett försök att rycka det till sig. Han höll emot och fick upp det ur kuvertet.

--Å, herregud, jämrade hon sig, ingenting ska då besparas mig! Ingmar, bad hon, läs det om ett par dar, då jag är på väg!

Han hade det redan utbrett och började ögna igenom det. Hon lade handen över papperet.

--Hör nu, Ingmar, det var fängelseprästen, som fick mig att skriva det, och han lovade behålla det och sända det till dig, då jag redan var ombord på ångbåten. Nu har han skickat av det för tidigt. Du har inte rätt att läsa det än. Låt mig bara komma bort, Ingmar, innan du läser det!

--Ingmar gav henne ett vredgat ögonkast, hoppade ur kärran för att få vara i fred och

ställde sig att läsa brevet. Hon var i likadant
uppror, som hon hade kunnat vara förr i världen,
då hon inte hade förmått driva igenom
sin vilja.

--Det är inte sant, det, som står där. Prästen
övertalade mig att skriva. Jag tycker inte
om dig, Ingmar.

Han såg upp från brevet, gav henne en stor,
förundrad blick. Då blev hon tyst, och ödmjukheten,
som hon hade lärt i fängelset,
kom åter upp i henne och betvang henne. Hon
led väl inte större smälek, än hon hade förtjänat.
Ingmar
stod och strävade med brevet.
Plötsligen kramade han ihop det i otålighet,
och ur hans strupe kom ett ljud, som var snarlikt
en rossling.

--Jag kan inte bli klok på det, sade han
och stampade i marken. Det går runt för ögonen.
Han kom över till Britas sida och grep
hennes hårt i armen. Är det sant, som det står
i brevet, att du tycker om mig? Han var förbistrat
rå i stämman och gräslig att se på.
Brita satt tyst. Står det där i brevet att du
tycker om mig? upprepade han och såg snarast
förbittrad ut.

--Ja, sade hon tonlöst.

Han skakade hennes arm och slängde den
ifrån sig.

--Så du ljuger, sade han, så du ljuger!
Han log högt och rått och förvred ansiktet
fult.

--Det vet Gud, sade hon högtidligt, att jag

har bett honom var dag att få se dig, innan jag reste.

--Vart ska du resa?

--Jag ska väl till Amerika.

--Du ska så fan heller.

Ingmar var alldeles från sans och samling, han stapplade ett par steg inåt skogen, där kastade han sig ner på marken, och nu var det hans tur att gråta. Brita kom efter och satte sig bredvid honom. Hon var så glad, hon visste inte hur hon skulle bärga sig för att inte skratta högt.

--Ingmar, Lill Ingmar! sade hon och gav honom hans smeknamn.

--Du, som tycker, att jag är så ful!

--Det tycker jag visst.

Ingmar slängde undan hennes hand.

--Låt mig nu tala om det för dig!

--Ja, du får väl tala.

--Minns du vad du sade på tinget för tre år sedan?

--Ja.

--Att om jag bytte om håg, skulle du vilja gifta dig med mig?

--Ja, jag minns.

--Det var efter detta, som jag började tycka om dig. Jag hade aldrig trott, att en människa kunde säga något sådant. Det var övermänskligt, att du kunde säga så till mig. Ingmar, efter allt jag hade gjort dig. När jag

då såg på dig, tyckte jag, att du såg bättre ut än alla de andra, du var klokare än de alla, och du var den enda, som det var gott att leva tillsammans med. Jag blev så kär i dig, och jag tänkte, att du hörde till mig och jag till dig. Och först tog jag för alldeles givet, att du skulle komma och hämta mig, men sedan vågade jag inte tro det.

Ingmar lyfte upp huvudet.

--Varför skrev du inte?

--Jag skrev väl.

--Och bad mig förlåta dig! Det var väl ingenting att skriva om!

--Vad skulle jag ha skrivit?

--Om det andra.

--Skulle jag ha torts skriva det, jag?

--Nu hade jag så när inte kommit.

--Men, Ingmar, tordes jag skriva friarbrev efter allt, vad jag hade gjort dig? Sista dagen i fängelset skrev jag till dig, därför att prästen sa, att jag måste. Han tog brevet och lovade, att du skulle få det, när jag var rest. Och nu har han redan skickat av det.

Ingmar tog hennes hand, lade ut den på jorden och slog på den.

--Jag kunde slå dig, sade han.

--Du kan göra med mig vad du vill, Ingmar.

Han såg upp i hennes ansikte, som lidandet hade gett en ny skönhet. Han reste sig något och hängde sig tungt över henne.

--Det var så nära, att jag hade låtit dig resa.

--Du kunde nog inte annat än komma.

--Jag ska säga dig: jag tyckte inte om dig.

--Det kan jag så väl förstå.

--Jag blev så glad, när jag fick höra, att du skulle till Amerika.

--Ja, far skrev, att du var nöjd.

--När jag såg på mor, tyckte jag inte jag

kunde ge henne en sådan som du till sonhustru.

--Nej, det går inte an heller, Ingmar.

--Jag hade så mycken förargelse för din skull, ingen ville se åt mig, därför att jag hade ställt det så illa för dig.

--Nu tror jag du gör, som du sa nyss, sade Brita, du slår mig.

--Ja, det kan ingen människa begripa hur ond jag är på dig.

Hon satt tyst.

--När jag tänker på hur jag har haft det nu i dagar och veckor, började han på nytt.

--Å män, Ingmar!

--Ja, det är inte därför jag är ond, men jag hade ju kunnat låta dig resa.

--Höll du inte av mig, Ingmar?

--Nej då.

--Inte på hela resan?

--Inte ett ögonblick. Jag var bara led åt dig.

--När kom det igen?

--När jag fick brevet.

--Jag såg nog, att det var slut för dig, och det var därför jag tyckte det var en sådan skam, att du skulle få veta, att det hade börjat för mig.

Ingmar började skratta helt lågt för sig själv.

--Vad är det, Ingmar?

--Jag tänker på att vi har rymt ur kyrkan och blivit bortkörda från Ingmarsgården.

--Och det skrattar du åt?

--Ska jag inte skratta? Vi får väl bo på landsvägen som skojare. Det skulle far se!

--Du skrattar i dag, men det går inte, Ingmar, det går inte, och det är mitt fel.

--Jag tänker det går, sade han, för numera bryr jag mig inte ett dyft om något annat än dig.

Brita var halvt gråtfärdig av ängslan, men han lät henne bara tala om gång på gång hur hon hade tänkt på honom och längtat. Han blev så småningom stilla som ett barn, som hör en vaggång. Det var alltsammans helt annorlunda, än vad Brita hade väntat. Hon hade tänkt sig, att om hon råkade honom, då hon kom ut ur fängelset, så skulle hon genast tala om sitt brott och hur det tyngde henne, att hon bar inom sig så mycket ont. Hon hade velat säga honom eller modern eller vem

helst, som hade kommit, att hon visste hur mycket hon stod under dem alla. De skulle aldrig tro, att hon räknade sig som en av dem. Men hon fick inte säga något av allt detta till honom.

Till sist avbröt han henne och sade mycket stillsamt:

--Det är något, som du vill tala om för mig.

--Ja, det är så.

--Du tänker på det hela tiden.

--Natt och dag.

--Och det blandar sig in i allting.

--Det gör så.

--Tala om det nu, så blir vi två om att bära det!

Han satt och såg på hennes ögon, som hade något av skrämsel och vildhet i sig. De blevo lugnare, medan hon talade.

--Det är bättre för dig nu, sade han, när hon hade slutat.

--Det är, som det vore borta, sade hon.

--Det är därför, att vi är två om det. Nu vill du kanske inte resa?

--Å, nog ville jag stanna, sade hon och knäppte ihop händerna.

--Då ska vi fara hem, sade Ingmar och reste sig.

--Nej, jag törs inte, sade Brita.

--Mor är inte så farlig, sade Ingmar, bara hon förstår, att man vet vad man vill.

--Nej, aldrig vill jag driva henne från hennes hem. Jag kan inte se mig annan råd, än att jag får fara till Amerika.

--Jag ska säga dig något, sade Ingmar och log hemlighetsfullt, du behöver inte vara rädd. Det är en, som hjälper oss.

--Vem är det?

--Det är far. Han ställer nog så, att det går.

Det kom någon gående på skogsvägen. Det var Kajsa, men de kände knappast igen henne, eftersom hon inte hade oket och korgarna.

--God dag, god dag! sade de, och gumman kom fram och skakade hand med dem.

--Ja, här sitter ni, medan alla drängar på Ingmarsgården är ute och söker er.

Ni hade så bråttom ur kyrkan, fortfor gumman, så att jag inte hann råka er där, men jag ville ju hälsa på Brita, så jag gick ner till Ingmarsgården. På samma gång som jag kom prosten dit, och han var inne i storstugan, förrän jag hade hunnit hälsa en gång. Han ropade genast till mor Märta, innan han så mycket som hade tagit henne i hand: "Nu, mor Märta, får ni glädje av Ingmar! Nu syns det, att han är av den gamla stammen, nu får vi börja kalla honom Stor Ingmar." Mor Märta

säger aldrig mycket, nu blev hon bara stående och knöt på huvudduken.--"Vad säger prosten?" sa hon då äntligen.--"Han har hämtat hem Brita", sa prosten, "och tro mig, mor Märta, det blir han ärad för, så länge han lever!"--"Å nej, å nej!" sa gumman.--"Jag höll på att komma av mig, när jag såg dem sitta i kyrkan. Det var bättre predikan, än jag kan hålla. Ingmar blir oss alla till en föresyn, såsom hans far var." --"Prosten talar om tunga nyheter", sa mor Märta.--"Är han inte kommen hem än?"--"Å nej, han är inte hemma, men kanske de först har farit till Bergskog."

--Sa mor så? utbrast Ingmar.

--Ja visst, och alltmedan vi har väntat på er, har hon skickat av det ena budet efter det andra för att leta efter er.

Kajsa fortfor att språka, men Ingmar hörde inte mer vad hon sade, utan var i tankarna långt borta. "Så kommer jag in i storstugan", tänkte han, "där far sitter med alla de gamla Ingemarerna. -- 'God dag du, Stor Ingmar Ingmarsson!' säger far och kommer emot mig.--'God dag, far, och tack för hjälpen!'

-- 'Ja, nu blir du bra gift,' säger far, 'nu kommer allt det andra av sig själv.'--Aldrig hade jag kommit så långt, om inte ni hade

stått mig bi', säger jag. -- 'Det var ingen
konst', säger far. 'Vi Ingemarar behöver bara
gå Guds vägar.'